

Gábrity Molnár Irén

A fiatalok jövőképe

Kanizsa, 2009. 01. 24.

Identitás és jövőkép

- n Az **én-identitás** a tradíciókat hordozó társadalmi közeg hatására alakul ki
- n Az **ifjúkor** fő feladata az identitás megtalálása

Önmaga definiálásában a fiatal
három fontos **feladattal** néz
szembe:

1. Meghatározza magát mint **önálló**, a szüleitől **független egyént**
2. Kialakítja **nemi identitását** (**párkapcsolat, családalapítás**)
3. Mint a társadalmi munkamegosztásban hasznos szerepet vállaló személy: **professzió** (**pályaválasztás és karrierépítés**)

Helyzetelemzés -
pozicionálás

Jövőkép – tervek – akció

Értékek, értékválság

n Egy átalakuló társadalomban:

értékzavar, értékváltás,
értékválasztás gondjai.

Új, életstílus-központú értékek

(bezárkózás) fogalmazódnak meg:

n a kötelességet felváltják az
önmegvalósítás értékei,

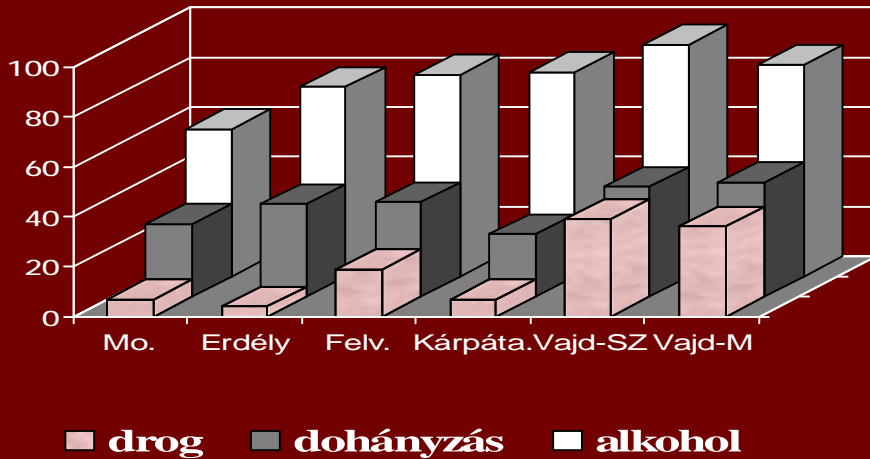
n csökken az intézmények
megbecsülése, és nő a család és a
házasság értéke

A vajdasági magyar fiatalok mentális közérzete: közepes vagy nem kielégítő

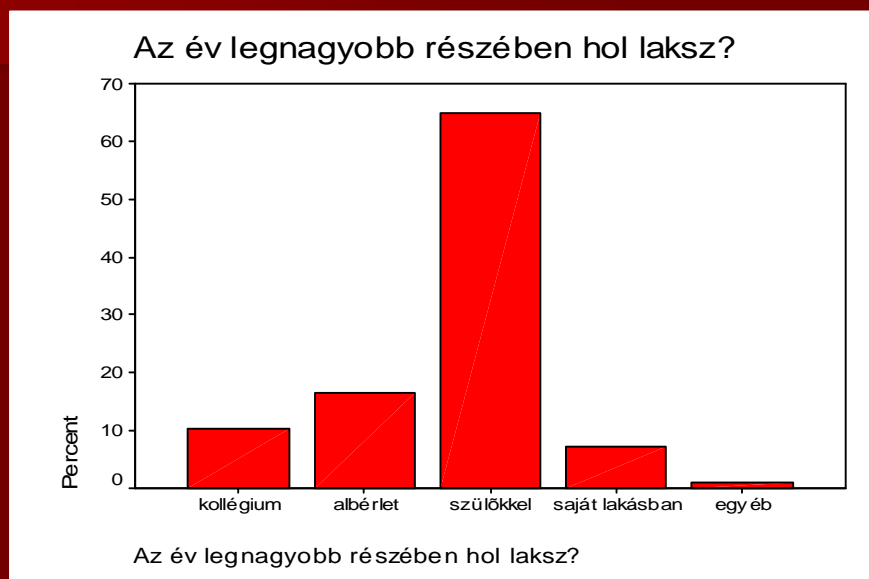
n A válság/háború nyomán előkerültek
idegen eszmék és kulturális csoportok,
melyek értékromboló jellegűek: anómia
(etnocentrizmus, nacionalizmus)

n A háborús időszak lelki terheltsége,
megélhetési küzdelme, halmozott stressz
helyzet, a folyamatos gazdasági
bizonytalanság nyomot hagyott a
fiatalok lelki állapotán, amelyek
egészségkárosításban is megnyilvánulnak
(alkohol, drogfogyasztás)

Ifjúkori devianciák a Kárpát-medencében – Mozaik 2001

Vajd. fiatalok gazdasági önállósága

Gazdasági önállóság, elhelyezkedési esélyek

- n A magyarság pozícióvesztése kimutatható,
- n Az elit foglalkozások körében (állami szektor, közalkalmazott, szakképzett, szolgáltatásban dolgozó), amelyek a presztízsszakmáknak számítanak, a magyarság részaránya **alacsonyabb** az országos, de a vajdasági átlagtól is.
- n A magyarságon belül jóval átlagon felüliek a **mezőgazdaságban dolgozók, fizikai munkát végzők, ipari- és építő munkások, és a kisiparosok aránya.**

SZÜKSÉGES–E A DIPLOMA?

ORSZÁG	igen
Olaszország	68 %
Spanyolország	71 %
Franciaország	67 %
Ausztria	74 %
Németország	73 %
Hollandia	85 %
Nagy-Britannia	76 %
Finnország	87 %
Svédország	90 %
Norvégia	91 %
Csehország	86 %
Japán	65 %

Életünk során **többször váltunk munkahelyet, pályát, szakmát** →
alapdiploma és
továbbképzésként
specializálás,
mesterkurzus

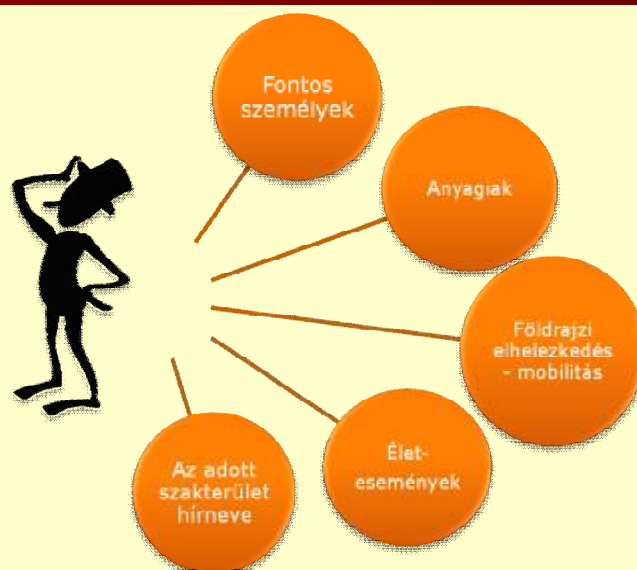
Nem elég csak tanulni ®

- **Fontos** az **önmenedzselés, kapcsolatok építése**
- **Folyamatos karrierépítés**
- **EU standardok!**

Mi kell a szakmai jövőképhez?

- **Pályairányultság**, pályaalkalmasság feltárása az európai kritériumok szerint
- **Célok**, vágyak megfogalmazása
- Célok **előfeltételei**, szükséges lépések kidolgozása (iskolaválasztás, szakmaorientáltság, munkalehetőségek)
- Várható **akadályok** leküzdési lehetőségeinek összeállítása (átképzés, mobilitás, befektetés, rizikóvállalás)

PÁLYAVÁLASZTÁST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

Képzettek a jövő! EU elitizmus

1. **Legjobb felsőoktatási intézmények:** angolszász, skandináv egyetemek (Anglia, Dánia, Finnor., Íror., Svédor.) minőség, piacorientált-rugalmas, gyakorlatias
2. **Fejlődő felsőoktatás:** (Németország, Ausztria, Spanyolország) sok beruházás, tömegesedő, kevés piaci effektus
3. **Felzárkózók:** (Franciaor. Svájc, Olaszor. Lengyelor. Magyaror., Hollandia) tömegesedő, kevés szakválasztás, nem piacorientált
4. **Szerbia? Nem adja fel!**

Elismert és divatos szakok külföldön (max 30 pont):

ORSZÁG	Humán szakok művészet	Társ.-tud.	Term. tud. és matematika	Mérnök-képzés	Orvos-tud.	Üzleti adminiszt. képzés	Számítás-technika	jog	Ok-tatás
Olaszország	17	10	9	17	11	17	1	15	2
Spanyolország	10	20	4	18	10	13	4	11	10
Franciaország	19	26	19	8	1	10	6	12	1
Ausztria	8	10	6	18	13	16	4	12	14
Németország	11	10	11	25	7	20	3	7	7
Hollandia	10	15	2	21	9	20	3	5	15
Nagy-Britannia	30	13	13	14	8	10	3	4	6
Finnország	17	14	8	21	8	13	2	4	15
Svédország	8	9	4	20	11	24	3	4	18
Norvégia	6	13	5	25	26	4	2	6	14
Japán	18	22	5	21	4	14	1	10	6

Karrierépítés Vajdaságban

*Fiatalok bizonytalan jövőképe -
Egyetem választáskor „kudarckerülő
magatartás”*

- a magyar fiataloknál pluszenergia befektetése szükséges (nyelvi hátrányok leküzdése)
- tudatos **jövőépítés**, a piacorientált szakválasztás, folyamatos továbbképzés
- integrálódás az **európai felsőoktatási-képzési térségbe**

Szűk a szakmaválasztás?

A magyar fiatalok egy része szeretne **diplomáig anyanyelvű oktatásban** részesülni:

- n a magyar hallgatók **15%** tanul magyarul (tanító, óvónő);
- n **20%** részben magyarul (pedagógusszakok, üzleti főiskola, kertészeti és mérnökképzés) és
- n **65%** csak szerbül.

Terveik szakok újratermelését mutatják:

- Ø A középiskolát végzettek **elsősorban a közgazdasági, műszaki és informatikai** képzésben gondolkodnak.
- Ø A második lehetőségként megjelenik a **pedagógus, illetve a bölcsészeti szakok** iránti igény.
- Ø A **természettudományi, mezőgazdasági és jogi** képzés tervezése kis mértékű.

Tanulás - munkavállalás

- n a legközelebbi városban tanul - szülői sugallat (költségkímélő megoldás) – Gyakori a fűrésztó és költséges ingázás
- n magyar nyelven tanulna – energiakímélő
- n hálózathatás/városvonzás (tömb magyar térség – Szabadka, Zenta)
- n alkalmi munka mellett, magán karokon, vagy kihelyezett tagozaton távoktatással próbálkozik
- n a magyar fiatal munkavállalók karrierje akadozik, ha a szerb nyelvtudásuk gyenge, vagy nem tudnak legalább egy világnyelvet is

Meddig tanuljunk?

- n Akkreditált továbbképzés helyett gyorstalpalló és olcsó kurzusok (50%)
- n Kevesen másoddiplomáznak, specializálnak, doktorálnak (20%)
- n Döntő feltételek:
  - o anyagi helyzet
  - o környezeti hatások (kedvezőbb a városban)

Utólagos helyezkedés a munkaerőpiacon:
a bölcsészszakosok általában átképzik magukat
a közgazdászok alapképzés után specializálnak

Jövő és remények, de hol?

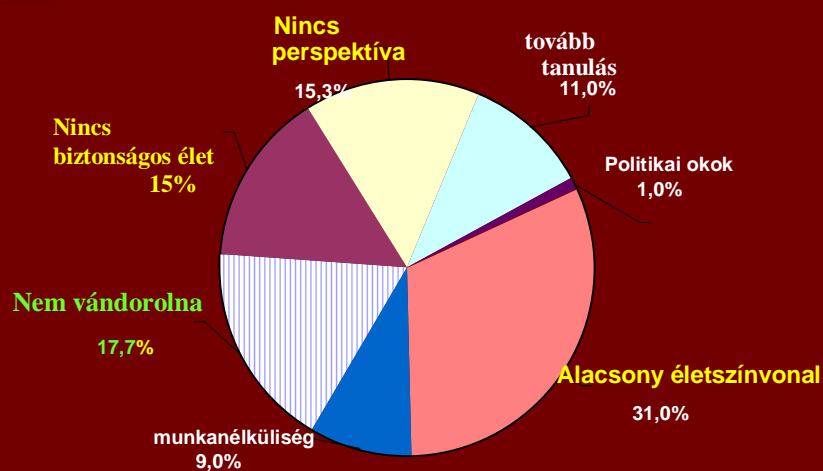
Kérdés:

Hogy képzei el a jövőjét Szerbiában?

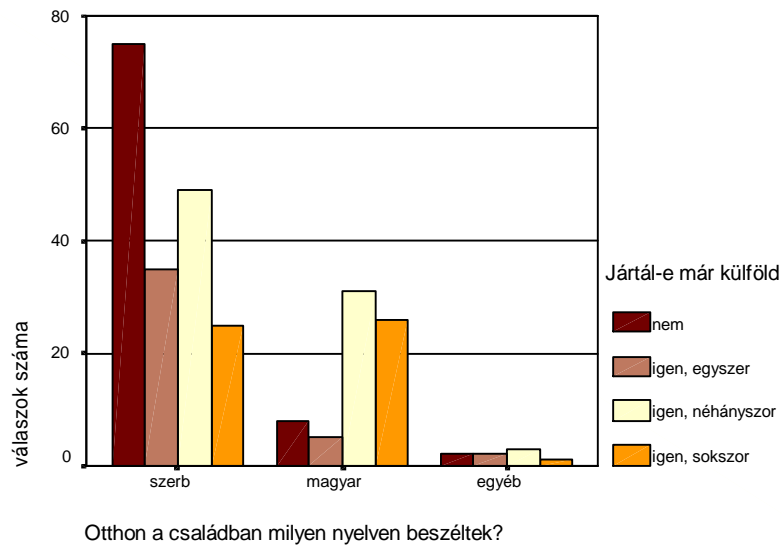
A fiatalok 56,7%-a nem tudja meghatározni az életcélját, sem elképzelni Szerbiában a jövőjét!

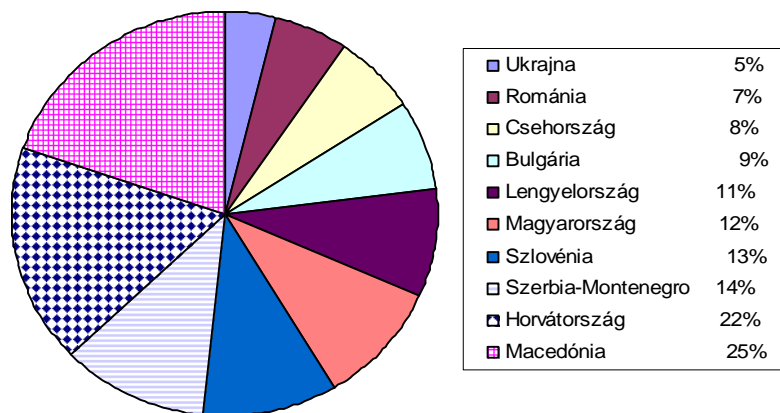
Fiatalok véleménye - 2002 (15-24 évesek) az elvándorlás okairól

Jártál már külföldön? (középiskolások)

Közép- és Kelet-Európa országában született felsőfokú végzettségűek közül az OECD tagállamaiba kivándoroltak aránya (%) - 2000

Emigráció? „Agyelszívás”

- n *A friss diplomás az alkalomra vár és vállalna munkát külföldön.*
- n *Igazából nem látják a külföldi munkavállalás módját, nem terveznek hosszú időre.*
- n *Nagyobb migrációs hajlammal rendelkeznek azok, akiket egy potenciális célország be is fogadna: orvos, műszaki informatikus, programozó, művész, sportoló, újságíró, építőmunkás, szimultán fordító, főleg a határmenti területekről (heti ingázás Magyarországra, közeli EU-s országba).*

PÁLYAVÁLASZTÁSSAL KAPCSOLATOS DÖNTÉSI NEHÉZSÉGEK

- n **Önismeret hiánya** (egyforma érdeklődés több irányban vagy az érdeklődés hiánya)
- n **Képességek hiánya**
- n Jól megfogalmazott **célok hiánya**
- n **Képzési kínálat ismeretének hiánya**
- n **Munkaerőpiaci elvárások**
kiismerése

A presztízsszakmák:

- n banki/pénzügyes, marketinges, képzett könyvelő, műszaki-menedzser
- n informatikai munkák, programozó
- n vállalkozó-építésmérnök
- n ügyvéd
- n egyetemi tanár
- n logista
- n szakorvos, farmakológus, állatorvos

Tudnunk kell bátran szembeállni a kihívásokkal!

Munkahelyi elvárások a sikeres pályakezdéshez:

- n A szakmai **felkészültség** (a hosszadalmas betanulási, gyakornoki vagy átképzési szakasz kikerülése)
- n Elfogadható **fizetés** (kb. 500 EURO)
- n **Jó csapat**, megértő főnök, segítők munkatársak
- n Kiegyensúlyozott **léghkör** – **jól felszerelt** munkahely (infrastruktúra, számítógépek, klímaberendezés stb.)
- n Kreatív kihívások, **alkotáslehetőség** a szakmában.

Vállalkozó az a fizikai vagy jogi személy, aki befekteti saját eszközeit és felvállalja a személyes kockázatot.

A sikeres vállalkozó jellemvonásai:

Ø tehetség - alkat	Ø racionális szervezőképesség
Ø kreativitás - alkotásvágy	Ø képzelőerő
Ø logikus gondolkodás	Ø optimizmus
Ø az ötletek összekapcsolása	Ø kitartás
Ø innovatív - újító	Ø kommunikációs készség
Ø értelmes rizikóvállalás	Ø rugalmasság

Konklúzió - tanulság

A sikeres ember sem a társadalmi, sem a személyi krízisben nem pánikol, nem bénul le, hanem **újít, fejleszt, befektet:**

- Racionális szervezés
- Jó kommunikáció
- Világos jövőtervek – alternatívák

Az iskolázottak és az értelmiség felelőssége!

*"A sikeres ember az,
akit ha megköveznek,
a kövekből várat épít."*

David Brinkley

amerikai újságíró (1920-2003)

Hajrá a diplomáért!

**Érzed hogy topogsz
egy helyben, vagy
tehetetlen vagy?
Hol keresed a
jövőt?**

Egyetemen –
továbbtanulásban?
Dolgoznál?
Családot alapítanál?

Köszönöm a figyelmet!

irengm@tippnet.rs